

LADESTIEN BARNEHAGER
LADESLETTA OG TIRILTOPPEN

PLAN FOR PSYKOSOSIALT MILJØ

Sett, hørt og bekreftet, samspill i et trygt og
kreativt miljø

2022-2024

TRONDHEIM
KOMMUNE

PLAN FOR PSYKOSOSIALT MILJØ

Ladestien barnehager har som visjon: Sett, hørt og bekreftet, samspill i et trygt og kreativt miljø.

Å høre til er et grunnleggende menneskelig behov. Livet i barnehage skal være en arena der alle opplever trygghet, trivsel og tilhørighet, og barn og unge skal oppleve å være en del av fellesskapet. Et godt selvbilde er en grunnleggende tro og tillit til egne evner og muligheter, tillit til egne følelser, opplevelser og vurderinger. Å bli sett, hørt og bekreftet, og å få være en del av et likeverdig samspill er viktig for utviklingen av et godt selvbilde. Vi har derfor laget en egen plan for arbeid med psykososialt miljø, om hvordan vi skal og ønsker å jobbe for at barna skal ha det trygt og godt i barnehagen. Kvaliteten på samspillet mellom barn og voksne er en viktig side av innholdet i barnehagen, og også en sentral del av arbeidsmåten. Miljøet i barnehagen skal være preget av trygghet, tillit, ansvar, respekt og samarbeid mellom barn.

LOV OM BARNEHAGER

Lov om barnehager er tydelig på ansvaret barnehagen har:

§ 1. Formål: Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens enhetsleder dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Enhetslederen skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- a: hvilke problemer tiltakene skal løse.
- b: hvilke tiltak barnehagen har planlagt.
- c: når tiltakene skal gjennomføres.
- d: hvem som skal gjennomføre tiltakene.
- e: når tiltakene skal evalueres.

§43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn (aktivitetsplikt)

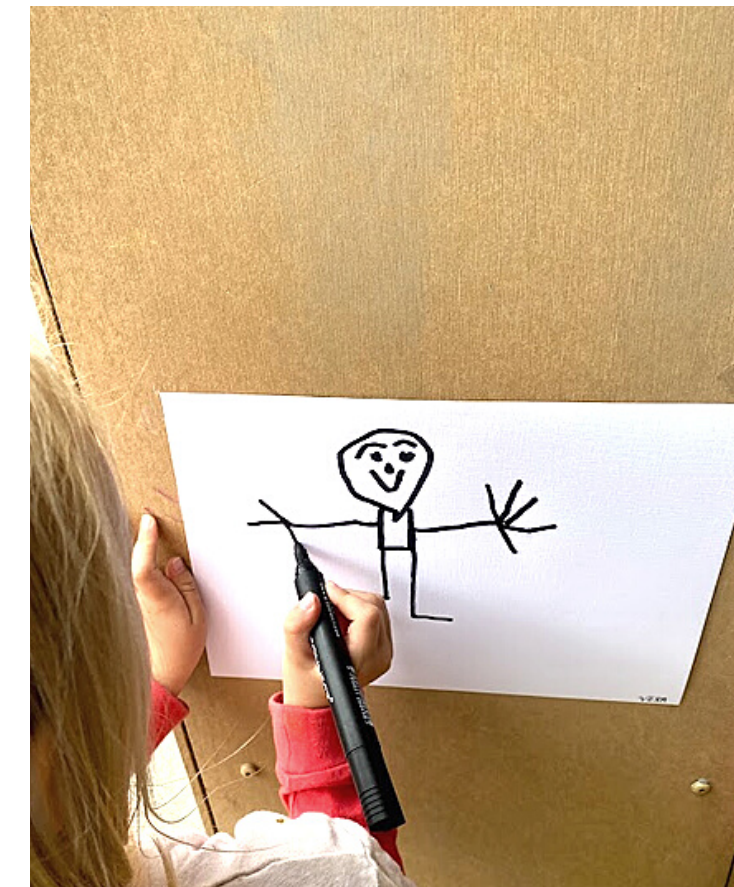
Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

STEIN, SAKS, PAPIR

Trondheim kommunes strategi for å bygge sterke barnefellesskap

Oppvekst er et felles ansvar. Hver av oss kan gjøre en stor forskjell med små grep. Oppvekststrategiens prinsipp om at “barn og unges drømmer, ønsker og erfaringer skal forme tjenestene våre”, er grunnleggende for vårt arbeid. Strategien beskriver at fokuset må flyttes fra individ til fellesskap og at utfordringer må løses i fellesskapet. Barn og unge lever i relasjoner på ulike arenaer og for å forstå barn må vi se, forstå og handle i forhold til sammenhengen og i tiden de lever i. Studier viser at tiltak på gruppe, kultur og samfunnsnivå har større effekt enn tiltak på individnivå. Strategien beskriver videre at barn og unge må gis mulighet til å befeste sin status og betydning gjennom ikke-krenkende mestringsstrategier. Barnas subjektive opplevelse av når de ikke har det bra, og opplever å bli utsatt for krenkelse og mobbing, skal være utgangspunkt og da må deres stemme lyttes til og gis verdi. [SteinSaksPapir](#)

RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

TRYGGE OMSORGSPERSONER

I Ladestien barnehager skal vi ha:

- Tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av personalet.
- Et kompetent personale som er varme, engasjerte, støttende og trygge.
- Personale som legger til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna, og som ser og verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.
- Personal som tilrettelegger for lek og etablering av gode relasjoner, felles opplevelser og vennskap.
- Personal som er deltagende og tilstedeværende, - som ser, lytter til og bekrefter barn.
- Personal som observerer enkeltbarn og barnegruppen og som tilrettelegger for et inkluderende miljø, samt jobber systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse.
- Ansatte som bygger relasjoner og godt samspill med foreldre.
- Personal som griper inn når en ser eller får melding om krenkelser/mobbeadferd, og følger Ladestiens rutiner.

TRYGT MILJØ

Å arbeide for et trygt og psykososialt miljø

- Ansatte som er fysisk og psykisk tilgjengelig og god ledelse i hverdagen , er en god start. I tillegg kreves et våkent og nysgjerrig blikk og forståelse av samspillet i en barnegruppe. Vi må ha vilje og evne til å hjelpe alle. Det å vite hva du skal se etter, er forutsetningen for å kunne gripe klokt inn.
- Kontaktperson/kontaktgrupper og systematisk bruk av smågrupper. Ansatte som er tilstedeværende, med våkent blikk, og som er nysgjerrig på hva som ligger bak barnas handlinger. Stikkord: trygghet, trivsel, tilhørighet, tillit, tid og litt tull og tøys.
- God organisering av dagen. Bruke hverdagssituasjonene til å få inn gode rutiner, som gjør at hverdagen blir oversiktlig, og dermed mer trygg og god, samt gir rom for gode samtaler.
- Barna skal ha medvirkning i sin hverdag og oppleve mestring med å klare selv.
- Involvere barna og legge til rette for lek og gode møteplasser hvor vi kan være sammen.
- Gjennomgang av barnegruppen jevnlig. Har alle barna det bra i sin gruppe?
- Alle skal ha tema/fokus på vennskap/felleskap og trivsel, samt sette tema knyttet til «meg selv» (familie, kropp, følelser) på agendaen.
- Barnehagebasert kompetanseheving (hvor alle i personalet deltar).

TRYGGHETSSIRKELEN

Tilknytning og utforskning

Barnehagens ansatte skal ha god kjennskap til trygghetssirkelen (Cooper, Hoffman, Marvin & Powell, 1999). Trygghetssirkelen et viktig verktøy i samspill og relasjon med barn.

Det finnes to grunnleggende behov hos ethvert menneskebarn, to behov som går i hver sin retning, men som likevel henger tett sammen:

Tilknytning: Barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg.

Utforskning: Barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden. «Barnet trenger omsorgspersoner som kan støtte barnets utforskning og fungere som en trygg base (passer på meg, fryder seg over meg, hjelper meg og har det gøy med meg). Barnet trenger også at omsorgspersoner er der når det søker nærhet og at hun eller han kan fungere som en trygg havn (beskytter meg, trøster meg, viser godhet for meg og organiserer følelsene mine)» (Cooper, Hoffman, Marvin & Powell, 1999)

Større, sterkere, klokere

Alltid: vær større, sterkere, klokere og god.

Så sant det er mulig: følge barnets behov.

Når det er nødvendig: ta ledelsen.

Anne Lise Schibbye et al (2018) uttaler at det er ikke metodene, manualene, teknikkene eller evalueringene som er det viktigste i møtet med barn, men tilstedeværelsen i øyeblikket, og evnen til å se og motta barnets sammensatte vesen.

KOMPETANSE

Et kompetent personale

Et kompetent personale vil kunne se, anerkjenne og følge opp barna i deres utvikling, og personalets kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen.

BARNEHAGEBASERT KUNNSKAPSUTVIKLING

Barnehagebasert kunnskapsutvikling

Vi arbeider med systematisk, barnehagebasert kompetanseutvikling i Ladestien barnehager, noe som betyr at alle ansatte er med, er forankret i våre planer og mål. Vi setter oss inn i ny kunnskap, benytter oss av ekstern kompetanse (felles kursing for alle og/eller nettbasert) . Vi har har refleksjonsgrupper, benytter møter og planleggingsdager til faglig utvikling.

Ladestien barnehager vil fra 2023 delta i samarbeid om kompetanseutvikling gjennom regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (REKOM). Ladestien barnehager vil arbeide systematisk med læringsmiljø, få oppfølging og veiledning med læringsmiljø som tema gjennom REKOM.

FORELDRE- SAMARBEID

Et godt foreldresamarbeid

Den daglige kontakten og uformell småprat om barnet og det som foregår i barnehagen, er et viktig grunnlag for foreldresamarbeidet. Vi ønsker at foreldre skal oppleve at personalet ser, er opptatt av og tar vare på deres barn. Når foreldrene henter barnet sitt, kan de for eksempel få innblikk i dagens aktiviteter, barnets opplevelser og et inntrykk av hvordan barnet har hatt det. Dette er en god innfallsvinkel for foreldrenes samtaler med eget barn om dagens innhold og barnets opplevelse av barnehagedagen. Det er også et godt utgangspunkt for å vurdere barnets trivsel, og for forberedelse til foreldresamtaler. Foreldre kan fange opp signaler om livet i barnehagen og dermed komme med innspill som kan ha betydning for kvaliteten på miljøet. Alle foreldre og barn skal oppleve at de blir tatt på alvor av personalet når de kommer med små eller større gleder og bekymringer. Dialog i samarbeidet mellom barnehage og hjem står sentralt sånn at forståelsen av problemer og løsninger knyttet til mobbing skapes i fellesskap. Mobbing knyttes gjerne til utestenging.

Fokus på lek og vennskap blir derfor viktige fokusområder og her blir voksnes holdninger til å utvikle vennskap og venneferdigheter avgjørende. Vi har oppstartsamtaler og to foreldresamtaler i løpet av året, men også samtaler ved behov.

Foreldre kan bidra i det forebyggende arbeidet ved å:

- Hilse på og snakke med de andre barna.
- Snakke positivt om andre barn, foreldre, personal og barnehagen. - Respektfull omtale av andre, også når noe kan være vanskelig.
- Vise interesse for barnehagehverdagen og følge opp informasjon. - Gir relevant informasjon til barnehagen, og melde fra dersom man oppdager noe man tenker kan være erting/mobbing.
- Invitere naturlige grupper eksempel til bursdag.
- Foreldre har også en plikt til å gripe inn dersom en ser, observerer at et barn har behov for støtte og hjelp.
- Barnehagen og foreldre opptrer som et felles lag til alle barns beste.
- Barnehagen kan også være en arena for å bygge nettverk, ikke bare mellom barn, men også mellom foreldre.

OVERGANGER

Helt ny i barnehagen:

Foreldre = trygghet for små barn. Med foreldre til stede får barnet gjøre seg kjent med nytt miljø og nye mennesker i trygge rammer. Gjennom å være sammen i tilvenningstiden vil også barnehagepersonalet lettere kunne lære barnet å kjenne, i tillegg til at foreldre får anledning til å gjøre seg kjent med barnehagens rutiner og miljø. Vi legger stor vekt på denne tiden.

Når barna begynner i barnehagen får de tildelt en til to ansatte som kontaktperson. Denne/disse personene skal ta imot og blir kjent med barnet og dens foreldre fra første dag og dermed bli en kontakt og tilknytningsperson som barnet har tettere bånd til enn resten av personalet.

Mer informasjon finnes på: [Liten og ny](#).

OVERGANGER

Overganger i barnehagen

«Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe» (Rammeplanen for barnehager.)

Slik legger vi til rette for en god overgang mellom avdelingen:

- Bevisst sammensetning av gruppene for høsten med fokus ivaretagelse av relasjoner og gode gruppesammensetninger.
- Ansatte som skal ta imot barna på ny avdeling etter sommerferien er bevisste på å gjøre seg kjent med barna på forhånd, - ta kontakt eksempelvis i utetiden, - vær oppmerksomme på de barna og foreldrene man vet skal komme inn. Besøk og lekegrupper på avdelingen barnet skal over til.
- Oppstartsamtale på våren, forventningsavklaring, godt forberedt.
- Informasjon om avdelingen og kontaktpersonen til barn og foreldre. - Tidspunkt for når barnet kommer tilbake til ny avdeling etter ferien må være avklart, samt hvem som tar imot barnet etter ferien.
- Skapene og bilder i garderobe må være klart.
- Det er selvfølgelig åpning for å ha kontakt med sin "gamle" avdeling, og få hjelp av kjente ansatte der ved behov.

OVERGANGER

Å forberede overgang til skolen:

Forskning viser at overganger i utdanningsløpet generelt, og mellom barnehage og skole spesielt, kan være problematiske. Dette gjelder særlig for sensitive barn og barn med særlige behov. En trygg og god overgang fra barnehage til skole handler blant annet om at barn og foreldre opplever overgangen som forutsigbar og vet hva de kan forvente når barnet begynner på skolen. Det handler også om skolen er forberedt på hvilke erfaringer barna har med seg fra barnehagen.

Slik forbereder vi barna til overgang fra barnehage til skole:

- Skolestartergrupper husvis på høsten.
- Felles foreldremøte for alle skolestarterforesatte året før skolestart. Da er skolen, SFO og barnehagene representert.
- Samarbeidsmøte mellom ledelsen i barnehagene på Lade og Lade skole. - Samarbeid i skolestartergruppene på tvers av husene på våren.
- Alle skolestarterne på Lade har felles treffpunkt.
- Besøk på skolen, også de som skal starte på andre skoler enn Lade. - Barnehagene er med i samarbeidet verdisamarbeidet: Trygg på Lade - for et godt oppvekstmiljø på Lade (Trygg Lade/allidrett, korps, barnehage, skole og SFO).
- Oppfølging for barn og familier som har særskilte behov.

Trondheim kommune har et overordnet ansvar for overgang mellom barnehage og skole, og har derfor utarbeidet: Fra barnehage til skole og SFO. Ladestien barnehager har også en egen plan for de eldste i barnehagen.

RUTINE VED MISTANKE/MELDING OM MOBING ELLER GJENTATTE KRENKELSER

	Oppgaver	Ansvar Dokumentasjon
Gripe inn, undersøkelse er varsle	Grip inn og stopp akutte situasjoner - på en trygg og ivaretagende måte for alle involverte. Be om hjelp om nødvendig. Ved gjentatte krenkelser/mobbing: varsle styrer.	Den som Notat vedr. observerer. krenkende handling
Undersøke hvilke problemer tiltakene skal løse	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram at et barn ikke har det bra Mobbing eller gjentatt krenkende atferd er observert eller informert om av barn, ansatte eller foreldre Samtaler med barnet/barna som opplever seg krenket eller som krenker, Samtaler med foreldre.	Styrer/pedagogisk Observasjons ledere systematisk. Referat fra samtaler og møter Ved alvorlige saker varsler styrer barnehageeier

Tiltaksplan utarbeides	På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene lages det en tiltaksplan - hvilke tiltak - når skal tiltak gjennomføres - hvem skal gjennomføre tiltakene. - når skal tiltakene evalueres	Styrer/pedagogisk Tiltaksplan ledere /
Tiltakene gjennomføres Evaluering	Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt videreføring,- eller justering av tiltak.	Etter planen Logg Styrer/pedagogisk Referat ledere, ansatte, foresatte, barn.
Oppfølging	Gjenoppbygge og styrke relasjoner	Styrer/pedagogisk Referat ledere, ansatte, foresatte, barn.